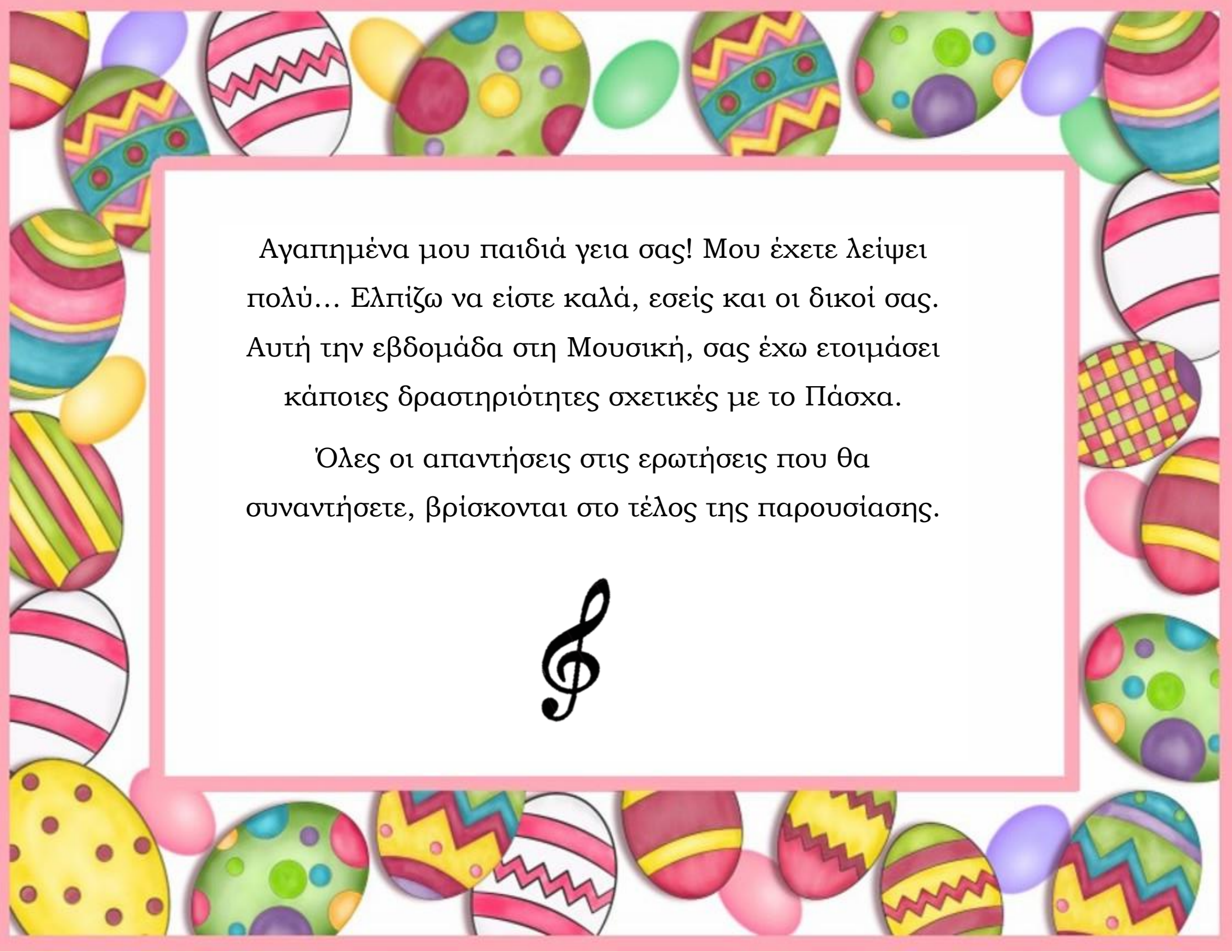

Αγαπημένα μου παιδιά γεια σας! Μου έχετε λείψει
πολύ... Ελπίζω να είστε καλά, εσείς και οι δικοί σας.
Αυτή την εβδομάδα στη Μουσική, σας έχω ετοιμάσει
κάποιες δραστηριότητες σχετικές με το Πάσχα.

Όλες οι απαντήσεις στις ερωτήσεις που θα
συναντήσετε, βρίσκονται στο τέλος της παρουσίασης.

Άκουσε τον βυζαντινό ύμνο «Χριστός Ανέστη» σε 3 διαφορετικές εκτελέσεις.

Ποια από αυτές ακούμε συνήθως στην εκκλησία; Ερ. 1

Μπορείς να αναφέρεις τις εμπειρίες σου από τη συμμετοχή σου στην ακολουθία της νύκτας του Μεγάλου Σαββάτου («Πού πάμε; Τι γίνεται εκεί; Τι κρατάμε; Τι ψάλλουμε;»); Ψάλλουμε τον ύμνο «Χριστός Ανέστη», ο οποίος έχει το εξής νόημα: Ο Χριστός αναστήθηκε από τους νεκρούς, αφού με το θάνατό Του νίκησε τον θάνατο και έτσι χάρισε την αιώνια ζωή. Τι σημαίνει ο όρος «ύμνος»; Είναι τραγούδι; Όχι, τα τραγούδια της εκκλησίας ονομάζονται ύμνοι. «Βυζαντινοί ύμνοι». Η μουσική που ακούμε στην εκκλησία λέγεται βυζαντινή μουσική.

Η Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική, είναι η μουσική που ψάλλονται οι ύμνοι (τροπάρια) της Εκκλησίας. Ονομάζεται Βυζαντινή, γιατί *άνθισε στο Βυζάντιο* και ιδιαίτερα στην Κωνσταντινούπολη. Από εκεί διαδόθηκε σ' ολόκληρη τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Ονομάζεται και Εκκλησιαστική, γιατί *αυτή τη μουσική χρησιμοποιεί η Εκκλησία μας στη λατρεία της*. Η Βυζαντινή Μουσική έχει ξεχωριστό σύστημα γραφής, ανάγνωσης, απαγγελίας και μελωδίας.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Χ ρι στο ος α νε ε στη η ε εκ νε ε κρων θα να α τω
θα α να α τον πα τη η η σα α α ας και τοι ος ε εν τοις μνη
μα α σι γη ζω ην χα ρι σα α α με νος

Χριστός ανέστη εκ νεκρών, θανάτω θάνατον πατήσας·
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος.

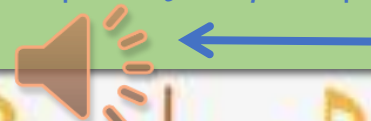
Η Βυζαντινή εκκλησιαστική Μουσική έχει 7 φθόγγους:

ΝΗ - ΠΑ - ΒΟΥ - ΓΑ - ΔΙ - ΚΕ - ΖΩ - ΝΗ'

Οι φθόγγοι διαφέρουν μεταξύ τους στο ύψος. Δηλαδή, ο ΝΗ είναι ο χαμηλότερος και οι επόμενοι ψηλώνουν διαδοχικά μέχρι τον πάνω ΝΗ, που είναι ο ψηλότερος φθόγγος.

Σου θυμίζει κάτι; Ερ. 2

Προσπάθησε και εσύ τώρα να ψάλλεις τον ύμνο «Χριστός Ανέστη», με μελωδική ακρίβεια. Με ποιο ύψος και πώς στεκόμαστε για να ψάλλουμε έναν ύμνο; Στεκόμαστε με προσοχή και ευλάβεια, πάντα με σεβασμό προς τον Θεό.

Παρακολούθησε ένα δρώμενο από το έθιμο της ανάστασης του Λαζάρου

Ακλούθησε τον πιο κάτω σύνδεσμο στο Youtube για να σε βοηθήσει

www.youtube.com/watch?v=JnpFGXe2_78 (από το σημείο 1:03)

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΕΘΙΜΑ

Η Ανάσταση του Λαζάρου, που ήταν σαν προάγγελος της ανάστασης του Χριστού, ήταν μια γιορτή στην οποία οι Κύπριοι έδιναν ιδιαίτερη σημασία. Τα παιδιά έλεγαν τα κάλαντα του Λαζάρου από σπίτι σε σπίτι παίρνοντας διάφορα φιλοδωρήματα και ως συνήθως κρατούσαν στα χέρια τους βάγια κι ένα καλαθάκι για να βάλουν μέσα τ' αυγά, το τυρί και το χαλλούμι που τους έδιναν οι νοικοκυρές. Σε μερικά χωριά, οι νοικοκυρές ζητούσαν από τα παιδιά να πουν το τραγούδι του Λαζάρου γονατιστά για να κλωσήσουν οι όρνιθες τους αυγά.

Το έθιμο του Λαζάρου από παιδιά του χωριού Αναφωτίας

Τι είναι τα κάλαντα;
Τα κάλαντα λένε την ιστορία μίας γιορτής, όπως π.χ. των Χριστουγέννων, των Βαΐων, με απλά λόγια, τραγουδιστά!

**ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ
ΛΑΖΑΡΟΥ**

Φτιάξε τις δικές σου αυγο-μαράκες και κτύπα τον ρυθμό του αγαπημένου σου τραγουδιού

Τι χρειάζεσαι

- ✓ Πλαστικά αυγά
- ✓ Πλαστικά κουταλάκια
- ✓ Κολλητική ταινία
- ✓ Ρύζι ή φακές ή σποράκια ή μικρές πετρούλες κ.ά.

ΒΗΜΑ 1

Γέμισε το πλαστικό αυγό με φακές ή ρύζι

ΒΗΜΑ 2

Τοποθέτησε το πλαστικό αυγό ανάμεσα στα 2 κουταλάκια

ΒΗΜΑ 3

Βάλε γύρω-γύρω κολλητική ταινία

Άκουσε τα εγκώμια του Επιταφίου που ψέλνονται την Μεγάλη Παρασκευή το βράδυ, κατά την εκφορά του επιταφίου

Η ζωή εν τάφω - Γλυκερία

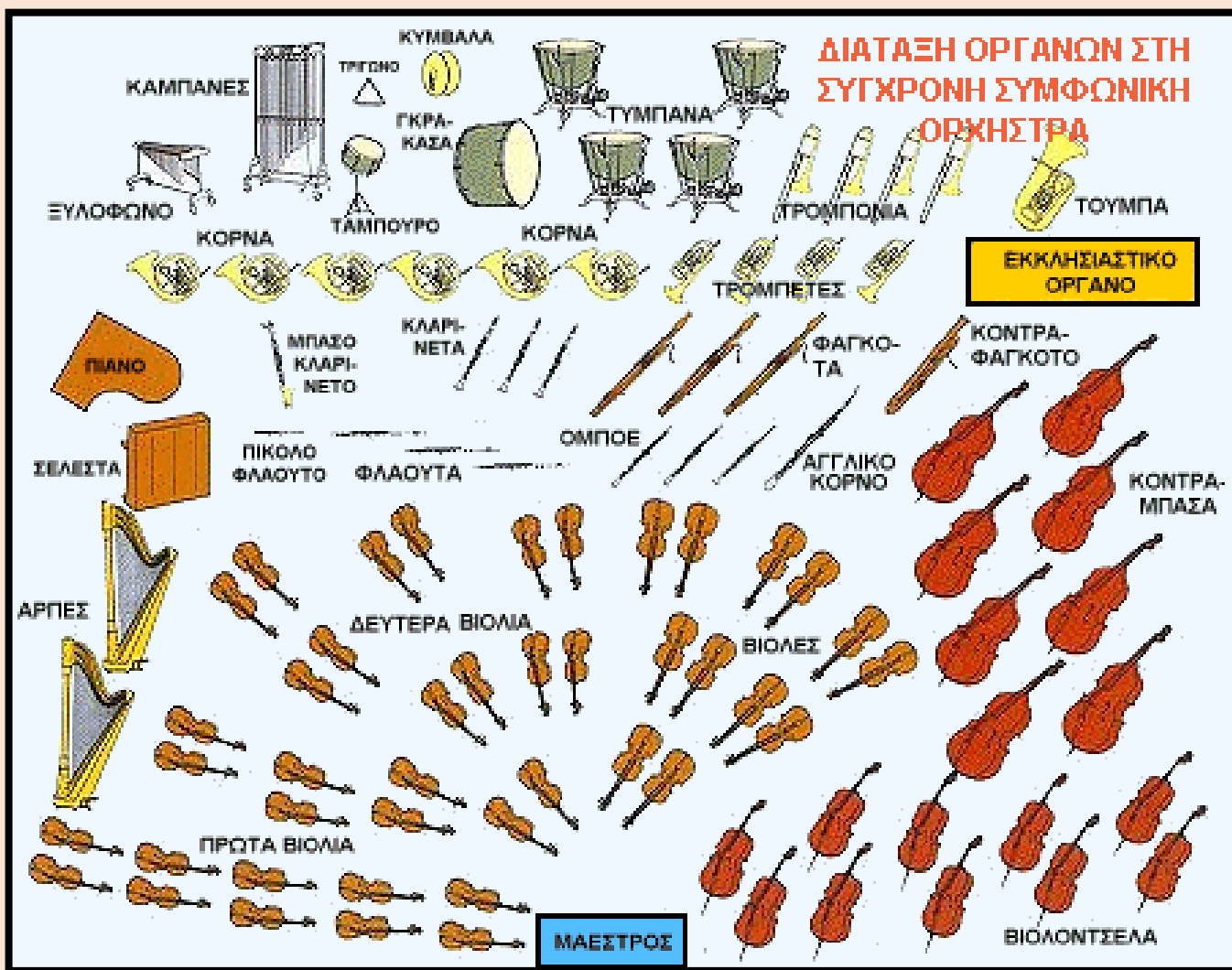

Αἰωνοῦ ἐστὶ - Γλυκερία

Αἰ γενεῶν πάσι - Γλυκερία

Αποσπάσματα από την παράσταση «Από το Πάθος στην Ανάσταση», που παρουσιάστηκε στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης το 2005. Συμμετέχει η **Συμφωνική Ορχήστρα** Δήμου Θεσσαλονίκης. **Μαέστρος** ο Πάρης Γκούνας.

Ποια όργανα άκουσες στα 3 αποσπάσματα; Είναι όργανα της συμφωνικής ορχήστρας; Ερ. 3

Παρατήρησε την διπλανή εικόνα και προσπάθησε να αναφέρεις όσα περισσότερα όργανα άκουσες.

Η Συμφωνική ορχήστρα είναι ένα μουσικό σύνολο, μια ορχήστρα μεγάλης κλίμακας, αποτελούμενη από τα συγκεκριμένα όργανα που βλέπεις και χρησιμοποιείται συνήθως για την εκτέλεση έργων συμφωνικής μουσικής ή όπερας.

Ο **μαέστρος** είναι αυτός που διευθύνει την ταυτόχρονη και συγχρονισμένη εκτέλεση του έργου από αρκετούς μουσικούς, χρησιμοποιώντας τις κινήσεις των χεριών του.

«Η ζωή εν τάφω»

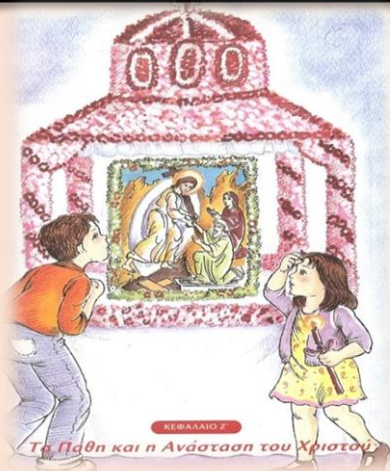
Τὰ Ἐγκώμια τοῦ Ἐπιταφίου

Προσπάθησε να παίξεις τις μελωδίες από τα εγκώμια της Μεγάλης Παρασκευής στον αυλό σου ή σε άλλο μουσικό όργανο

Τα Εγκώμια του επιταφίου είναι ποίημα του 14^{ου} αιώνα, αγνώστου ποιητή

«Άξιον Εστί»

«Αι γενεαί πάσαι»

Απαντήσεις:

Ερ. 1 → Η 2^η εκτέλεση είναι αυτή που μοιάζει με ό,τι ακούμε συνήθως στην εκκλησία γιατί ψάλλει ένας άντρας (ψάλτης) και δεν υπάρχουν μουσικά όργανα.

Ερ. 2 → Θυμίζει την κλίμακα του ΝΤΟ (Ντο, Ρε, Μι, Φα, Σολ, Λα, Σι, Ντο) όπου το Ντο αντιστοιχεί στον χαμηλότερο φθόγγο της κλίμακας και οι επόμενοι ψηλώνουν μέχρι το Ντο ψηλό.

Ερ. 3 → Όργανα που ακούστηκαν από την συμφωνική ορχήστρα Δήμου Θεσσαλονίκης: σαντούρι, καμπάνα, βιολί, βιόλα, κοντραμπάσο, βιολοντσέλο, κλαρινέτο, φλάουτο κ.ά.

Αν θες να μάθεις περισσότερα για τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας παρακολούθησε το πιο κάτω βίντεο <https://www.youtube.com/watch?v=Q3CDmAdGU4Y>

Ωρα για εξάσκηση!

- Τι είναι τα κάλαντα;
- Πώς ονομάζεται κάποιος που ψάλλει;
- Ποια εγκώμια του επιταφίου γνωρίζεις;
- Πώς ονομάζεται η μουσική που ακούμε στην εκκλησία;
- Ποιες είναι οι νότες της βυζαντινής μουσικής; (με σειρά)
- Μπορείς να περιγράψεις κάποιο έθιμο από την Ανάσταση του Λαζάρου;
- Τι είναι η συμφωνική ορχήστρα;
- Ποια όργανα της συμφωνικής ορχήστρας γνωρίζεις;
- Τι κάνει ένας μαέστρος;

Πηγές:

- ✓ Επίσημη ιστοσελίδα Μουσικής Δημοτικής Εκπαίδευσης ΥΠΠ
- ✓ Κατασκευή μαράκας (αυγό) <https://www.fun365.orientaltrading.com/project/easy-diy-maracas-craft>
- ✓ Δρώμενο από το έθιμο αναπαράστασης της Ανάστασης του Λαζάρου
https://www.youtube.com/watch?v=JnpFGXe2_78
- ✓ Ύμνος «Χριστός Ανέστη»
 - Ειρήνη Παπά σε μουσική Βαγγέλη Παπαθανασίου
<http://www.youtube.com/watch?v=AKwizUzyj0I>
 - Εκτέλεση σε βυζαντινό ύφος: Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Στάμος
https://www.youtube.com/watch?v=_oD_HILlCM
 - Χρίστος Σαντακάι (παιδική φωνή, μουσικά όργανα)
http://www.youtube.com/watch?v=st4_B14HBSE
- ✓ Βασίλειος Περουλάκης, 2010 . *Θεωρία και πράξη της Βυζαντινής Μουσικής*, Εκδόσεις: Νεάπολις
- ✓ Μουσικό Ανθολόγιο Α'-Στ' Δημοτικού
- ✓ Εγκώμια επιταφίου: - «Αι γενεαί πάσαι» , «Άξιον Εστί», « Η ζωή εν τάφω»
<https://www.youtube.com/watch?v=9o3K9yegLVM>